

OPETUSALAN KEHITYSYHTEISTYÖN OSAAMISKESKUS FinCEED

Ulkoministeriö Ministry for Foreign Affairs of Finland Utbredningsdepartementet

Ohjelmadokumentti 2024–2027

10.8.2023

Sisällysluettelo

1. Tausta.....	4
1.1. Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus FinCEED	4
1.2. FinCEED Opetushallituksen tavoitekehityksessä.....	5
1.3. Sidosryhmäanalyysi.....	7
2. Ohjelmakauden 2021–2023 tuloksia	9
2.1. Opetusalan kehitysyhteistyön osaamisen vahvistaminen	9
2.2. Asiantuntijatuki	10
2.3. Vaikuttamistyö ja verkostoituminen	12
2.4. Opetusalan kehitysyhteistyön kansainvälisten hankkeiden koordinointi ja toimeenpano ...	14
2.5. FinCEEDin väliarvioinnin tuloksia	14
3. Ohjelmakauden 2024–2027 tavoitteet ja toimenpiteet	15
3.1. Tavoitteet	15
3.2. Tulostavoitteet.....	16
3.3. Läpileikkaavat tavoitteet ja ihmisoikeusperustaisuus	24
4. Budjetti.....	24
5. Ohjaus, seuranta ja raportointi	25
5.1. Ohjaus ja päätöksenteko.....	25
5.2 Seuranta ja raportointi.....	26
5.3 Riskienhallinta	26
Liitteet	27

Lyhenteet	
ADEA	Association for the Development of Education in Africa
ARENE	Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto
AfriStadi	The Africa Research Forum for Social Sciences and Humanities
EDUFI	Finnish National Agency for Education
ETF	European Training Foundation
FinCEED	The Finnish Centre of expertise in Education and Development
GEM	Global Education Monitoring (Unesco)
GINTL	Global Innovation Network for Teaching and Learning
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
GPE	Global Partnership for Education
HEP	Higher Education Partnership
HY	Helsingin yliopisto
IDB	Inter-American Development Bank
IIEP	International Institute for Education planning
IKI	Instituutioiden välinen kehitysyhteistyön instrumentti
INTPA	International Partnerships - European Commission
OKM	Opetus- ja kulttuuriministeriö
OPH	Opetushallitus
UM	Ulkoministeriö
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	The United Nations Children's Fund
UNIFI	Suomen yliopistojen rehtorineuvosto
UniPid	Finnish University Partnership for International Development

1. Tausta

Suomalainen koulutusosaaminen kiinnostaa maailmalla ja Suomeen kohdistuu merkittäviä odotuksia sen suhteen, että voisimme omaan vahvaan koulutusosaamiseemme nojautuen olla vahvempi globaali toimija oppimisen kriisin ratkaisemisessa. Koulutusjärjestelmien kehittäminen, opettajankoulutus, inklusiivinen opetus, ammatillinen koulutus ja digitaalinen oppiminen ovat esimerkkejä Suomen vahvuuksista, joille on suurta kysyntää kehittyvissä maissa. Koronapandemian myötä globaali oppimisen kriisi on syventynyt ja tarve opettajien koulutustason nostamiseksi, ammattitaidon kehittämiseksi ja henkilöstön saatavuuteen on kasvanut. Syyskuussa 2022 New Yorkissa järjestetyssä YK:n koulutushuippukokouksessa¹ Suomi sitoutui aktiiviseen globaaliin rooliin edistääkseen inklusiivista, yhdenvertaista ja laadukasta koulutusta.

Opetushallitus (OPH) perusti syyskuussa 2021 Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskuksen FinCEED (The Finnish Centre of Expertise in Education and Development). Sen perustamista taustoitti ulkoministeriön vuonna 2018 tilaama raportti *“Stepping Up Finland’s Global Role in Education”*, joka osoitti tarpeen Suomen roolin nostamiseksi ja vahvistamiseksi globaalisti opetusalan kehityspolitiikassa ja -yhteistyössä ja oppimisen kriisin ratkaisuisissa. Raportin mukaan Suomi ei ollut hyödyntänyt vahvaa mainettaan koulutuksen osaajana kehitysyhteistyössä. Selvityksessä annetaan konkreettisia suosituksia tilanteen korjaamiseksi, joista yksi oli perustaa Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus suomalaisen koulutusasiantuntijuuden vahvistamiseksi kansainvälisessä opetusalan yhteistyössä. Vuosien 2021–2023 käynnistysvaiheelle osoitettiin 4MEUR vuoden 2021 varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoista. Toiminnan pitkän tähtäimen tavoitteena on laajentaa osaamiskeskuksen rahoituspohjaa.

1.1. Opetusalan kehitysyhteistyön osaamiskeskus FinCEED

FinCEED perustettiin Opetushallitukseen loppuvuonna 2021. Tämän tausta-ajatuksena on viedä opetusalan kehitysyhteistyön suunnittelua ja toteutusta alan keskeiseen julkishallinnon asiantuntijaorganisaatioon, missä asiantuntijuutta on saatavilla. FinCEEDin tavoitteena on, että Suomesta tulee entistä näkyvämpi toimija niin monenkeskisissä järjestöissä ja kehitysrahoituslaitoksissa kuin myös muilla kansainvälisillä foorumeilla, joissa koulutukseen liittyviä globaaleja haasteita käsitellään.

FinCEED edistää **suomalaisen koulutusasiantuntijuuden hyödyntämistä kansainvälisessä opetusalan yhteistyössä ja kehittyvissä maissa.**

FinCEED edistää **suomalaisen opetusalan osaamisen saamista kehittyvien maiden ja monenkeskisten toimijoiden käyttöön.**

¹ <https://www.presidentti.fi/en/speeches/statement-by-president-of-the-republic-sauli-niinisto-at-the-transforming-education-summit-in-new-york-on-19-september-2022/>

FinCEED vahvistaa suomalaisten opetusalan toimijoiden kapasiteettia toimia kehitysyhteistyössä.

FinCEED edistää suomalaisten opetusalan toimijoiden pääsyä opetussektorin kansainvälisen kehitysrahoituksen markkinoille. Tulevana ohjelmakautena tavoitteena onkin edistää Opetushallituksen sekä FinCEEDin kykyä suunnitella ja toimeenpanna itse lahjamuotoisia kehitysyhteistyöhankkeita sekä saada suomalaisia opetussektorin toimijoita mukaan kansainväliseen kehitysyhteistyöhön, jotta Suomi voisi tarjota kehittyvien maiden tarpeisiin näiden toivomia suomalaisia opetusratkaisuja.

FinCEED tukee kehitysyhteistyön kumppanimaiden pyrkimyksiä laadukkaan ja inklusiivisen koulutuksen tarjoamiseksi Suomen kehityspoliittisten linjausten mukaisesti.

FinCEED vaikuttaa kumppanimaiden ja monenkeskisten toimijoiden koulutuspolitiikkaan, tavoitteenaan vahvistaa kumppanimaiden ja multilateraalien organisaatioiden sitoutumista laadukkaaseen ja inklusiiviseen koulutukseen Suomen opetusalan kehityspoliitiikan mukaisesti. FinCEEDin kumppanuuksilla ja asiantuntemuksella tuetaan kokonaisvaltaista koulujärjestelmien kehittämistä Suomen kehityspoliitiikan painopisteen ”Laadukas ja inklusiivinen koulutus” pitkän aikavälin muutostavoitteiden mukaisesti:

- 1) Vahvistetaan opettajien, koulujen ja koulutuksen järjestäjien edellytyksiä parantaa oppimista ja oppimistuloksia
- 2) Tuetaan tyttöjen, vammaisten lasten ja nuorten ja heikoimmassa asemassa olevien oikeutta laadukkaaseen ja inklusiiviseen koulutukseen
- 3) Vahvistetaan nuorten työelämän kannalta relevantteja valmiuksia, osaamista ja elämäntaitoja.

FinCEEDin tavoitteena on luoda mahdollisuuksia suomalaisille toimijoille osallistua kansainvälisiin opetusalan kehitysyhteistyön luomiin mahdollisuuksiin ja se toimii yhteistyössä vienninedistämistä ja yksityisen sektorin yhteistyötä tukevien toimijoiden (erityisesti Education Finland, Business Finland, Finnpartnership), yliopistojen, yrityskentän, korkeakoulujen, oppilaitosten, järjestöjen ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa. FinCEED edistää myös suomalaisten opetusalan asiantuntijoiden mahdollisuuksia saada lisää kansainvälistä kokemusta ja vahvistaa kaupallisten ja julkishallinnon toimijoiden sekä kansalaisjärjestöjen edellytyksiä menestyä kehitysrahoitusmarkkinoilla.

1.2. FinCEED Opetushallituksen tavoitekehyksessä

FinCEEDin toimet ovat linjassa OPH:n vaikutustavoitteiden kanssa. OPH:lla on seuraavat sen visiosta ja missiosta johdetut yhteiskunnalliset tavoitteet: ²

- tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja osallisuus lisääntyvät
- sivistys, osaaminen ja koulutustaso nousevat
- kansainvälistyminen ja Suomen globaali yhteistyö lisääntyvät
- kestävyysosaaminen, hyvinvointi ja tulevaisuususkko vahvistuvat

² Opetushallituksen strategian yhteiskunnalliset tavoitteet 2024-2027, luonnos 8.8.2023.

OPH:n omassa tavoitekehyksessä FinCEEDin nähdään tukevan kansainvälistymisen, globaalin yhteistyön ja yhdenvertaisuuden lisääntymistä ja YK:n yhteisten Agenda 2030 -tavoitteiden saavuttamista kansainvälisten kumppanuuksien kautta. Se tukee myös koulutusviennin vahvistamista kehittyvien maiden kontekstissa yhdessä Education Finlandin kanssa sekä kehittyvien maiden kumppanuuksia ja Afrikka-yhteistyötä, jota OPH edistää mm. korkeakoulutuksen kapasiteetin vahvistamista tukevan HEP-ohjelman (Higher Education Partnership) samoin kuin Erasmus+ -ohjelman globaalitoimintojen kautta, oppilaitoksille myönnettävien valtionavustusten turvin sekä vaikuttamalla Suomen yhteistyöhön kansainvälisten järjestöjen kanssa. Opetushallituksen toiminnoista FinCEEDin tavoiteasettelua tukee myös kansainvälinen, erityisesti kansainvälisiin järjestöihin ja kehittyviin maihin kohdistuva harjoittelija- ja virkamiesvaihto.

OPH on vahvistamassa Suomen edellytyksiä osallistua EU:n kehitysyhteistyön toimeenpanoon hakemalla pilariarvioidun organisaation statusta Euroopan komissiolta (Pillar Assessment). Pilariarvioinnin esiselvitys valmistui syksyllä 2022 ja varsinainen lupahakemus pilariarvioinnin aloittamiseksi lähetettiin komissiolle toukokuussa 2023. Pilariarviointi toteutetaan vuonna 2024 ulkopuolisena hankintana ja rahoitus pilariarviointiin osoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Osallistuminen pilariarviointiin on OPH:lta strateginen valinta. Pilariarviointi mahdollistaa OPH:lle EU:n delegoidun kehitysyhteistyörahoituksen hyödyntämisen ja lisää suomalaisten asiantuntijoiden ja toimijoiden pääsyä kansainvälisille kehitysrahoituksen markkinoille. Sen kautta avautuvat mahdollisuudet päästä toteuttamaan EU:n delegoidun rahoituksen hankkeita ja siten syventää EU-yhteistyötä Global Gateway -strategian ja Team Europe -yhteisohjelmoinnin kautta. Samalla se vahvistaa Suomen osallistumista ja vaikuttamista EU:n yhteisohjelmointiin ja EU:n opetussektorin kehitysyhteistyön toimeenpanoon. Pilariarviointi tuo myös uusia mahdollisuuksia kasvattaa Opetushallituksen toiminnan vaikuttavuutta.

Pilariarvioinnin myötä OPH:n ja FinCEEDin rooli ja omistajuus käynnistyvissä Team Europe -hankkeissa vahvistuvat entisestään, kun sopimukset tehdään suoraan Euroopan komission kanssa. Pilariarviointi ei kuitenkaan ehdi valmistua ennen vuoden 2023 käynnistyviä Team Europe -yhteistyöhankkeita (Afrikan laajuiset opettajankoulutus- ja ammatillisen koulutuksen hankkeet) vaan niissä OPH solmii alihankintasopimukset Ranskan ja Belgian kanssa.

FinCEED ohjaa suomalaisia koulutusalan toimijoita hyödyntämään olemassa olevia niin kotimaisia kuin EU:n tarjoamia kehitysyhteistyön instrumentteja (mm. HEP, Suomen Akatemian haut, Finnpartnership, EU-twinning jne.). FinCEED pyrkii myös linkittämään EU – komission alaiset Team Europe –yhteisohjelmat Finnfundin sijoituksiin Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa, yhteistyöhön Finnpartnershipin kanssa ja laajempaan Global Gateway -kokonaisuuteen.

FinCEED Opetushallituksen organisaatiossa

FinCEED on yksikkö OPH:ssa, joka on julkishallinnon asiantuntijavirastona luonnollinen keskustelukumppani kehittyville maille, niiden pyrkiessä kehittämään koulutussektoriaan. FinCEEDin sijoittuminen OPH:n tukee myös viraston oman asiantuntijuuden vahvistamista kehittyvien maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyvissä kysymyksissä sekä edistää

Opetushallituksen ”perustoiminnan” ja FinCEEDin välisiä synergioita. Opetushallituksen yhteydessä toimii myös muita keskeisiä julkishallinnon asiantuntijatahoja, mm. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi), jonka asiantuntijuudelle on kehittyvissä maissa kysyntää.

Opetushallitus mm. laatii perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien perusteet sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Opetushallitus johtaa ammatillisten tutkintojen perusteiden valmistelua ja määrää tutkinnon perusteet tutkintorakenteeseen kuuluville tutkinnoille. Opetushallitus osallistuu toimialaansa koskevien säädösten valmisteluun ja antaa säädösten toimeenpanoon liittyviä määräyksiä, ohjeita ja suosituksia.

FinCEED sijoittuu yksikkönä OPH:n **Kansainvälisyys ja vaikuttavuus -päätoimintoon**, jossa kansainväliseen koordinaatioon kuuluvina toimintoina sijaitsevat myös esimerkiksi koulutusviennin ohjelma Education Finland, maakuvatyöhön ja kansainvälisten opiskelijoiden houkutteluun liittyvä toiminto sekä EU-ohjelmien koordinaatiotoiminto. Päätoiminnossa hallinnoidaan myös ulkoministeriön rahoittamaa korkeakoulujen kehitysyhteistyöohjelmaa (HEP) sekä koordinoidaan vuonna 2023 käynnistyvää OPH:n ja Uzbekistanin opetushallinnon välistä IKI-hanketta (Instituutioiden välinen kehitysyhteistyön instrumentti). FinCEEDin sijoittumista Kansainvälisyys ja vaikuttavuus -päätoimintoon puoltaa se, että Education Finlandin tavoin osaamiskeskuksen toimiala ei rajaudu tiettyyn koulutusasteeseen vaan sillä on yhtymäkohtia laajasti eri puolille OPH:n organisaatiota.

OPH:ssa kansainvälistymistoimintoja edistetään kokonaisuutena erityisesti päätoiminnon yhteistyönä ja myös koko viraston yhteistyönä. Päätoiminnon yksiköiden päälliköt kokoontuvat viikoittain, jolloin pystytään hyödyntämään OPH:n kehitysyhteistyöosaamisen ja eri toimintojen, ohjelmien ja rahoituslähteiden välistä synergiaa. Myös henkilöstön osaamista on mahdollista hyödyntää joustavasti erikseen sovittaessa. OPH:n verkkosivuille on koottu sen eri ohjelmia ja toimintoja, jotka tukevat globaalin etelän kumppanien kanssa tehtävää koulutusyhteistyötä (Yhteistyö globaalin etelän kumppanien kanssa) ja yhteistyötä koordinoidaan osana OPH:n vaikutustekoja. On tärkeää, että FinCEED on osa OPH:ta ja sen johtamisjärjestelmää, jotta esihenkilöiden väliselle yhteistyölle, yhteiselle ennakkoinnille ja koordinoinnille osaamiskeskustoimintaan osallistuvien eri yksiköiden asiantuntijoiden osalta on parhaat edellytykset.

Ohjelmakaudella 2024–2027 FinCEED ja OPH vahvistavat toimijuuttaan opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijaorganisaationa. OPH:n, OKM:n ja UM:n johdon tulee jatkaa strategista vuoropuhelua Suomen globaalin roolin vahvistamiseksi koulutukseen liittyvässä keskustelussa, jotta FinCEEDillä olisi vahva mandaatti toimintansa kehittämiseen.

1.3. Sidosryhmäanalyysi

FinCEED toimii pääasiallisesti opetussektorin rahoittajien ja opetusalan viranomaisten kanssa. Keskeisiä sidosryhmiä ovat:

Sidosryhmä	Rooli FinCEEDin toiminnassa/ toimintamuodot
Ulkoministeriö	UM on rahoittanut FinCEEDin vuosien 2021–2023 toimintaa kehitysyhteistyömäärärahoin. UM vastaa Suomen kehityspolitiikasta ja kehitysyhteistyön rahoituksesta. FinCEED tukee

	opetusalan kehityspolitiikan toteutusta ja tarjoaa asiantuntemustaan UM:lle, ml. edustustoille. UM on edustettuna FinCEEDin ohjausryhmässä ja seuraa FinCEEDin toimintaa ja tuloksellisuutta. UM:n rahoitus on keskeistä myös toiminnan laajentamisen ja Team Europe -ohjelmoinnin näkökulmasta.
Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM)	OKM tulosoittaa Opetushallitusta virastona. OKM myös tukee ja koordinoi Koulutusala kehittyvissä maissa - koordinaatioryhmää (KOKEMA) yhdessä UM:n kanssa ja vastaa Suomen hallitustenvälisestä ja monenkeskisestä yhteistyöstä opetussektorilla. OKM on FinCEEDin ohjausryhmässä. OKM rahoittaa pilariarvioinnin ja rahoittaa Opetushallituksen ydintoimintaa. FinCEED tukee Suomen Afrikka-strategian sekä OKM:n Afrikka-toimintasuunnitelman toimeenpanoa, joiden tavoitteena on vahvistaa Suomen opetusalan kehitysyhteistyötä etenkin Afrikan maissa ja kumppanimaiden edellytyksiä laadukkaana ja inklusiivisen koulutuksen kehittämiseksi. FinCEED hyödyntää myös OKM:n rahoittamia, Suomen edustustoissa toimivia Team Finland Knowledge -verkoston erityisasiantuntijoita (et. Etelä-Afrikka)
Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset; (ml. opettajakoulutus; verkostot)	Suomalaiset korkeakoulut ovat aktiivisia kehittyvien maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä, ml. koulutusviennin kautta. Asiantuntijapoolin resurssi; mahdollisia kouluttajia ja hanke-/tutkimustyön toteuttajia. esim. UniPid, AfriStadi (HY); rehtorineuvostot Unifi ja Arene; OKM:n ja korkeakoulujen välinen strategisen rahoituksen kansainvälisyysohjelma 2021-2024, jonka kautta toteutetaan globaalihankkeita/yhteistyöverkostoja (esim. Afrikan maihin suuntautuva, Helsingin yliopiston koordinoima oppimisen ja opettamisen globaali innovaatioverkosto GINTL Africa).
Kansalaisjärjestöt ja muut opetusalan kehitysyhteistyötä toteuttavat organisaatiot	Toteuttavat opetusalan kehitysyhteistyöhankkeita. Kansalaisjärjestöissä työskentelevät ja hankkeissa kokemusta hankkineet voivat olla asiantuntijapoolin jäseniä. Kansalaisyhteiskunnan toimijoilla on arvokasta asiantuntemusta koulutussektorin kehitysyhteistyön kysymyksissä ja hankkeiden toimeenpanossa, jota FinCEED hyödyntää mm. järjestämässään koulutuksissa ja hakiessaan asiantuntijoita kehittyvien maiden tarpeisiin suunnatun asiantuntijatuen järjestämiseen. Mahdollisesti myös muita yhteistyön mahdollisuuksia toiminnan laajentuessa Team Europe -aloitteisiin.
Koulutusvientiyritykset	Osallistuvat kehitysyhteistyöhankkeiden kilpailutuksiin ja toteutukseen, etenkin EU:n puitteissa (Team Europe) sekä toimivat toimeenpanijoina FinCEEDin asiantuntijatehtävissä, jos ne toteutetaan hankintoina. Ohjelmakaudella 2024-2027 FinCEEDin toivotaan syventävän yhteistyötä muiden toimijoiden, kuten Finnpartnershipin, ennen kaikkea Education Finlandin kanssa, jonka jäsenistössä on lukuisia yrityksiä ja oppilaitoksia, joiden toiminta kohdentuu kehittyville markkinoille.
Business Finland, Finnpartnership, Finnfund	Rahoittajatahoja ja kumppanuuksia, Team Europe, Global Gateway
Kansainväliset	

Monenkeskiset toimijat	Strategisia kumppaneita, jotka rahoittavat ja toteuttavat opetusalan kehitysyhteistyöhankkeita, mahdollisia asiantuntijasekondeerausten vastaanottajatahoja. esim. EU-komissio (erit. DG INTPA ja Team Europe -aloitteet), EU-delegaatiot, Maailmanpankki, Global Partnership for Education, Education Cannot Wait, UNESCO, UNICEF, Unicef/Learning Innovation Hub, Afrikan ja Aasian kehityspankit
Kahdenväliset kehitysyhteistyökumppanit	Esimerkiksi Ranskan <i>Expertise France</i> , Belgian Enabel ja Saksan GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit); toteuttavat kumppanuuksissa esim. EU:n rahoittamia yhteishankkeita (Team Europe)
opetusviranomaiset kumppanimaissa	Lopullisia suomalaisten asiantuntijapanosten ja niiden tulosten hyödynsajia. FinCEED vaikuttaa kumppanimaidenkoulutuspolitiikkaan (kahdenvälisesti ja monenkeskisen yhteistyön kautta), tavoitteenaan vahvistaa kumppanimaiden ja monenkeskisten toimijoiden sitoutumista laadukkaaseen ja inklusiiviseen koulutukseen Suomen kehityspoliittisten linjausten mukaisesti.

2. Ohjelmakauden 2021–2023 tuloksia

Ensimmäisen toimintakautensa 2021–2023 aikana FinCEED on syventänyt kehitysyhteistyön ja opetushallinnon välistä strategista yhteistyötä kansallisesti, tarjonnut opetusalan substanssiosaamista kehitysyhteistyöaloitteiden valmisteluun ja toimeenpanoon, vahvistanut suomalaisten opetusalan toimijoiden kapasiteettia toimia kansainvälisissä tehtävissä ja hankkeissa, lisännyt yhteistyötä sekä suomalaisten toimijoiden kansainvälistä näkyvyyttä.

2.1. Opetusalan kehitysyhteistyön osaamisen vahvistaminen

Yhteensä noin 65 opetusalan asiantuntijaa on osallistunut FinCEEDin tarjoamiin koulutuksiin. Kaikkia kiinnostuneita ja sopivia hakijoita ei ole voitu ottaa mukaan. FinCEEDin järjestämään Opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijoiden koulutuskokonaisuuteen ”*How to respond to the challenge of transforming education?*” osallistui 31 opetusalan asiantuntijaa. Koulutus sai erinomaista palautetta. FinCEED on myös toteuttanut EU-budjettitukikoulutuksen yhteistyössä ETF:n (European Training Foundation) kanssa sekä tukenut 10 asiantuntijan osallistumista UNESCO:n alaisen International Institute for Education planning IIEP:n asiantuntijoille suunnattuihin verkkokoulutuksiin. FinCEED on myös fasilitoinut asiantuntijoiden vertaismentorointia (14 osallistujaa). Koulutuksista saadun palautteen mukaan erityisesti FinCEEDin oma koulutus vahvisti osallistujien kapasiteettia toimia opetusalan kehitysyhteistyötehtävissä. Koulutukseen osallistuneista useat ovat jo hakeneet asiantuntijatehtäviin.

FinCEED on muodostanut noin 150 henkilön asiantuntijarekisterin, jota on hyödynnetty erityisesti osaamiskeskuksen rahoittamiin asiantuntijatehtäviin täydentämään OPH:n omaa asiantuntijaresurssia. Asiantuntijarekisteri on luotu osaksi Opetushallinnon Opintopolku-palvelua ja sen toteutuksessa on huomioitu EU:n tietoturvalainsäädäntö.

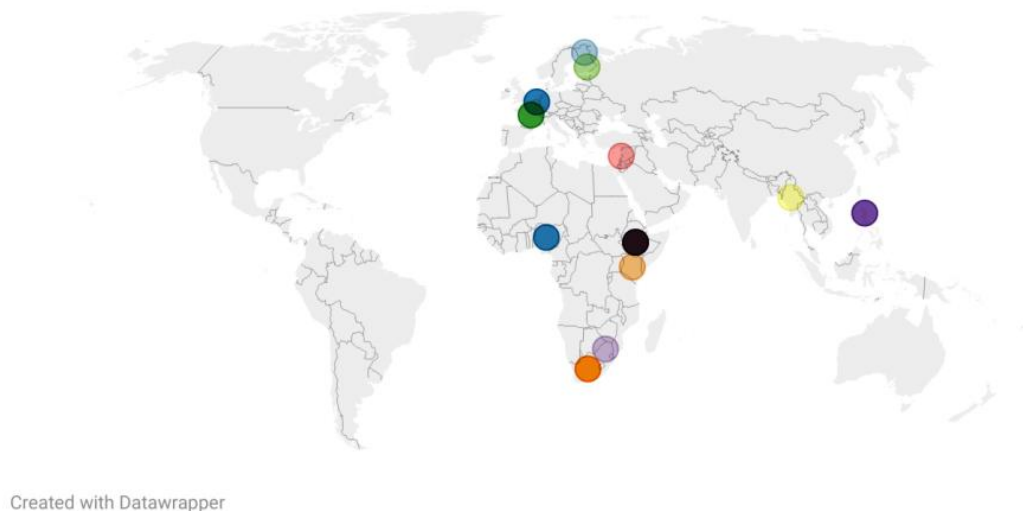
Asiantuntijarekisterin jäsenille on mainostettu opetusalan asiantuntijoille kiinnostavia tehtäviä sekä koulutusmahdollisuuksia.

2.2. Asiantuntijatuki

Yhteensä 21 asiantuntijatehtävää on toteutettu, käynnissä tai käynnistymässä vuoden 2023 aikana. Toimintakaudella 2021-2023 toteutuneet sekä käynnissä olevat asiantuntijatehtävät on esitetty alla olevassa kartassa ja [verkkosivulla](#).

FinCEED expert assignments

This is a map of implemented and ongoing FinCEED expert assignments.

Sekondeeratut asiantuntijat

EU-delegaatiot. FinCEED on lähettänyt kolme opetusalan asiantuntijaa EU-delegaatioihin Nigeriaan ja Etiopiaan sekä Euroopan komission pääosastolle INTPA:an (International Partnerships) Brysselissä. Näiden opetusalan kehityspolitiikan erityisasiantuntijatehtävien tavoitteena on opetussektorin kehitysavun tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistaminen, strateginen suunnittelu, avunantajayhteistyö ja politiikkavuoropuhelun syventäminen. Sekondeeratut asiantuntijat ovat päässeet vaikuttamaan suoraan EU:n opetusalan kehitysyhteistyön ohjelmoinnin suunnitteluun ja toimeenpanoon (Nigeria ja Etiopia). Asiantuntijat ovat tuoneet esille Suomen opetusalan prioriteetteja kaikissa keskusteluissa ja dokumenttien kommentoinnissa ja ovat mm. kartoittaneet mahdollisuuksia suomalaisille toimijoille EU-rahoituksen puitteissa.

UNICEF ja UNESCO. Suomalainen asiantuntija toimii sekondeerattuna UNICEFin Global Learning Innovation Hubissa Helsingissä, sekä Unescon alueellisessa toimistossa Beirutissa (UNESCO Regional Bureau for Education in the Arab States). Kummatkin näistä tehtävistä liittyvät koulutuksen digitalisaatioon. Lisäksi suomalainen asiantuntija on sekondeerattu Sambian opetusministeriöön varhaiskasvatuksen opetussuunnitelman kehittämistyöhön liittyen sekä globaalisti keskeisimmän opetusalan monenkeskisen rahaston GPE:n (Global Partnership on Education), toimistoon Pariisiin inklusiiviseen koulutukseen liittyen. Vuoden

2023 aikana muita mahdollisesti toteutuvia sekondeerauksia ovat Väli-Amerikan kehityspankin IDB:n (Inter-American Development Bank) toimistoon Washingtonissa ja Maailmanpankin toimistoon Wienissä.

Lyhytaikaiset asiantuntijatehtävät. Alla on esimerkkejä FinCEEDin jo toteuttamista lyhytaikaisista asiantuntijatehtävistä ja niiden tuloksista.

- Filippiinien autonomisella muslimialueella BARMM (Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao) toteutettiin kouluruokailuun liittyvä toteutettavuusselvitys, jonka tilaajina olivat FAO (Food and Agriculture Organisation) yhdessä Unicefin ja WFP:n (World Food Programme) kanssa. FinCEEDin tuella laadittu selvitys (toteuttajana Osma Advisory) kohottaa edelleen Suomen profiilia koulutuksen mallimaana Filippiineillä, ja on saanut Suomelle tärkeää jalansijaa BARMM:in alueelle. Selvityksestä käyty keskustelu osoittaa, että Suomen osaamiselle on alueella kysyntää. Esimerkiksi Unicefin Mindanaon toimiston päällikkö on esittänyt, että Suomi voisi antaa maan hallinnolle teknistä tukea ja tarjota osaamistaan koulutusjärjestelmän ja kouluruokailukäytäntöjen kehittämiseksi (korostaen, että Unicef ei tarvitse Suomelta rahaa).
- Myanmarissa järjestettiin vuonna 2022 webinaari etnisten vähemmistöjen äidinkielisestä opetuksesta. Webinaarilla vahvistettiin Myanmarin kumppanin MEC:n tietoisuutta ja kapasiteettia äidinkiellisen opetuksen järjestämisen mahdollisuuksista sekä suomalaisista käytännöistä, esimerkkinä saamenkiellisen koulutuksen järjestäminen etäyhteyksiä hyödyntäen. Myanmar-yhteistyö sai jatkoa, kun FinCEEDin tuella (toteuttajana Vammaiskumppanuus ry) toteutettiin vuonna 2023 webinaarisarja inklusion vahvistamiseksi koulutuksessa.
- Etioopian opetusministeriön opetussuunnitelmatyöstä sekä opettajankoulutuksesta vastaaville virkamiehille sekä opettajankoulutuslaitoksen (Kotebe University) asiantuntijoille järjestettiin Addis Abebassa koulutus inklusion vahvistamiseksi koulutuksen kehittämiseen liittyvässä suunnittelutyössä. Koulutuksesta saadussa palautteessa todettiin, että koulutus kannusti kehittämään yhteistyötä eri asiantuntijoiden kesken sekä lisäsi vuorovaikutusta ministeriön ja opettajankoulutuslaitoksen asiantuntijoiden välillä. Osallistujat kokivat saavansa koulutuksesta käytännön työkaluja siihen, miten inklusiivisuutta voidaan kehittää ja toteuttaa Etioopian eri alueilla.

FinCEED tarjosi asiantuntijatukea Palestiinan opetusministeriön alaiselle koulutuksen tutkimuskeskukselle CERD (Centre for Educational Research and Development) liittyen koulutuksen arviointikäytäntöjen kehittämiseen. Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos järjesti CERD:n asiantuntijoille intensiivisen koulutuksen Jyväskylässä 16.-18.11.2022, jonka avulla vahvistettiin asiantuntijoiden kapasiteettia

PISA:n toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä. FinCEED järjesti myös kokopäiväisen ohjelman Helsingissä, jonka aikana CERD:n valtuuskunta tapasi OPH:n, Karvin ja Helsingin yliopiston Koulutuksen arviointikeskuksen asiantuntijoita

Näiden lisäksi FinCEED on palkannut myös asiantuntijatiimin Etelä-Afrikan perusopetusministeriöön DBE:n (Department of Basic Education) antamaan asiantuntijatukea varhaiskasvatuksen laadunhallintajärjestelmän kehittämiseen. Asiantuntijatukea on annettu myös Etelä-Afrikan opetusministeriölle opettajankoulutuksen kansallisen strategian valmisteluun liittyvässä työssä (toteuttajana JAMK). Keniassa asiantuntijatuki kohdistuu Suomen (ulkoministeriön) ja Saksan yhdessä rahoittamaan ja saksalaisen valtio-omisteisen kehitysyhteistyötoimijan (GIZ) toimeenpanemaan, ammatillisen koulutuksen kehittämistä koskevaan hankkeeseen (2023-2026), jolle asiantuntijatuen kautta laaditaan toimeenpanoa tukeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (toteuttajana HAMK). Muita työn alla olevia aloitteita on tulossa vuoden 2023 aikana vielä Somaliaan, Mosambikiin, Ugandaan sekä Ukrainaan. Valmistelussa on suomalaisen asiantuntijan sekondeeraus Maailmanpankin Ukraina-tiimiin (mahdollinen toimipaikka Wien), jossa asiantuntija tukee hankkeen vetäjää (Project Task Team Leader TTL) kartoittamaan sekä suomalaisia malleja että hyviä käytäntöjä muista maista, joita voisi soveltaa Ukrainan kontekstiin. Tehtävän fokuksessa ovat opettajankoulutus, koulutuksen digitalisaatio sekä EdTech-toiminta. OPH:n asiantuntijat ovat myös antaneet asiantuntijapuheenvuoroja kansainvälisten toimijoiden tilaisuuksissa (esim. UNESCO, ADEA, IDB).

Vaikka asiantuntijatuen vaikuttavuus on nähtävissä vasta pidemmällä aikavälillä, jo nyt voidaan todeta, että suomalaista asiantuntemusta esimerkiksi inklusiivisesta opetuksesta, opettajankoulutuksesta, koulutuksen digitalisaatiosta ja äidinkielisestä opetuksesta on hyödynnetty tuloksellisesti. Asiantuntijatehtävien kautta on edistetty suomalaista opetusalan asiantuntijuutta kumppanimaiden ja monenkeskisten toimijoiden keskuudessa ja lisätty toimijoiden tietoisuutta FinCEEDistä. Lyhytkestoisetkin asiantuntijatehtävät luovat mahdollisuuksia laajemmalle suomalaisen osaamisen hyödyntämiselle ja voivat luoda sillan suomalaisille toimijoille kansainvälisen rahoituksen piiriin.

2.3. Vaikuttamistyö ja verkostoituminen

FinCEED on lyhyessä ajassa vakiinnuttanut paikkansa suomalaisten opetusalan kehitysyhteistyötoimijoiden joukossa erityisesti monitoimijayhteistyötä tukevana toimijana, joka edistää verkostoitumista ja vuoropuhelua. FinCEED toimii yhteistyöalustana suomalaisille opetusalan kehitysyhteistyötoimijoille ja täydentää OKM:n ja UM:n yhteispuheenjohtaman Koulutus kehittyvissä maissa -koordinaatioryhmän (KOKEMA) työtä kansallisen tason yhteistyön ja vuoropuhelun edistäjänä. Lisäksi FinCEED tukee osaltaan opetusalan kehitysyhteistyötoimijoiden keskinäistä yhteistyötä välittämällä tietoa ja järjestämällä säännöllisesti temaattisia, suomalaisten toimijoiden keskinäistä verkostoitumista ja vuoropuhelua tukevia tilaisuuksia yhteistyössä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa.

Marraskuussa 2022 FinCEEDin ensimmäistä kertaa järjestämä opetusalan kehitysyhteistyön kansallinen tapahtuma FinCEED Forum kokosi kahden päivän ajaksi 250 opetusalan

kehitysyhteistyön asiantuntijaa ja asiasta kiinnostunutta eri sektoreiden edustajaa keskustelemaan suomalaisten toimijoiden roolista globaalin oppimisen kriisin ratkaisuisissa pandemian jälkeisessä maailmassa. Seuraava FinCEED forum järjestetään marraskuussa 2023. Jatkossa tilaisuus on tarkoitus järjestää vuosittain.

Kasainvälisestä vaikuttavuuden tuloksellisuudesta konkreettisimmat esimerkit ovat EU-komission tukemat Team Europe -yhteistyöohjelmat, joiden toteuttamisessa FinCEED on mukana ohjelmakaudella 2024-2027. Tämän lisäksi suomalaisen opetusalan toimijoiden kansainvälistä näkyvyyttä on lisätty erityisesti lyhyt- ja pitkäaikaisten asiantuntijatehtävien toimesta, joiden tuloksista on kerrottu yllä. UNICEFin kanssa allekirjoitettu MoU (Memorandum of Understanding) maaliskuussa 2023 antaa mahdollisuuden laajempaan yhteistyöhön ja vaikuttavuuteen erityisesti Helsingissä sijaitsevan innovaatiotoimiston UNICEF Learning Innovation Hubin toiminnan puitteissa. Tapaamiset esimerkiksi UNESCO:n globaalin SDG 4 –monitorointiraportin GEM-tiimin (Global Education Monitoring Report) ja Pariisissa sijaitsevan Unescon koulutuksen suunnitteluinstituutin IIEP:n (International Institute for Education Planning) kanssa sekä Maailmanpankin ja Aasian kehityspankin sekä Afrikan maiden koulutusjärjestö ADEA:n (Association for Development of Education in Africa) kanssa ovat edistäneet kansainvälistä tietoisuutta FinCEEDin toiminnasta sekä mahdollisuudesta hyödyntää suomalaista asiantuntemusta järjestöjen rahoittamissa tilaisuuksissa, tehtävissä ja koulutuksissa. FinCEEDin osallistuminen ADEA Triennaaliin lokakuussa 2022 vahvisti yhteyksiä järjestöön ja lisäsi afrikkalaisten opetusviranomaisten tietoisuutta suomalaisesta opetusalan asiantuntemuksesta.

EU-komission kv-kumppanuuksien pääosaston (DG INTPA, Bryssel) asiantuntijat olivat tammikuussa 2023 Suomessa tutustumassa OPH:n ja FinCEEDin toimintaan sekä suomalaistoimijoiden yhteistyöhön kehittyvien maiden kanssa koulutussektorilla. INTPA:n G3 koulutuksen temaattisen yksikön Suomen vierailun seurauksena tietoisuus suomalaisen opetusalan vahvuusalueista ja olemassa olevista kehittyvien maiden kumppanuuksista on vahvistunut. Esillä olivat erityisesti opettajankoulutus, inklusio ja innovaatiot. EU:n sekä Suomen edellytykset opetussektorin tuen laadukkaaseen ohjelmointiin ja vaikuttavuuden kasvattamiseen ovat FinCEED:n ensimmäisellä toimintakaudella vahvistuneet ja Suomen kansainvälinen vaikuttaminen opetussektorin kehityspolitiikkaan on vahvistunut.

FinCEED vastaanotti myös Maailmanpankin delegaation. FinCEED pyrkii tiivistämään strategista kumppanuutta Maailmanpankin kanssa seuraavalla ohjelmakaudella muun muassa löytämällä yhtymäkohtia EU:n Team Europe -rahoituksen ja COACH-ohjelman välillä opettajankoulutukseen liittyen.

FinCEEDin myötä Suomesta on tullut entistä näkyvämpi toimija niin monenkeskisissä järjestöissä ja rahastoissa kuin myös muilla kansainvälisillä foorumeilla, joissa koulutukseen liittyviä globaaleja haasteita käsitellään. FinCEEDin toiminta on vakiintunut ja se on onnistunut luomaan uusia yhteistyömuotoja Suomen opetussektorin kehityspolitiikan keskeisten monenkeskisten toimijoiden kanssa vahvistaen asemaansa alan toimijana.

2.4. Opetusalan kehitysyhteistyön kansainvälisten hankkeiden koordinointi ja toimeenpano

FinCEED edustaa Suomea ja OPH:ta kahdessa EU-komission Global Gateway -investointipaketin osana lanseeratussa Team Europe -yhteistyöohjelman suunnittelussa, joiden toteuttajakonsortiot muodostuvat jäsenmaista, ja joita rahoittaa toistaiseksi Euroopan komissio ilman jäsenvaltioiden rahallista kontribuutiota. Molemmat opetusalan hankkeet kohdistuvat Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan:

- Vuonna 2024 käynnistyvä 100 miljoonan euron hanke keskittyy opettajankoulutuksen kehittämiseen ja toinen,
- vuonna 2024 käynnistyvä hanke, käsittelee työelämälähtöistä ammatillista koulutusta (75 milj. EUR).

FinCEED on mukana molempien ohjelmien valmistelussa sekä toimeenpanossa. Osallistumalla yhteisohjelmointiin Suomella on mahdollisuus omaa kehitysyhteistyörahoitustamme laajempaan kehityspoliittiseen vaikuttamiseen.

EU:n ja jäsenmaiden yhteisenä tavoitteena on vahvistaa Team Europe -lähestymistapaa, jossa jäsenmaat ja komissio toimeenpaneavat yhteisohjelmia, joilla vahvistetaan EU:n ja jäsenmaiden opetussektorin tuen tuloksia ja vaikuttavuutta. Pilariarviointin myötä EU pystyy tekemään suoraan kumppanuussopimuksen OPH:n kanssa. Tämä antaa mahdollisuuksia myös entisestään laajentaa FinCEEDin vaikuttavuutta sekä sen rahoitus pohjaa. Team Europe -valmistelua on tehty tiiviissä yhteistyössä ulkoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä OPH:n kanssa, mikä on tukenut hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja synergioiden hyödyntämistä. Opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntija toimi myös asiantuntijaroolissa FinCEEDissä 2021-2022, mikä vahvisti UM:n, OKM:n ja OPH:n tiivistä yhteistyötä.

2.5. FinCEEDin väliarvioinnin tuloksia

Vuonna 2023 valmistuneen väliarvioinnin mukaan Osaamiskeskuksen toiminta on ollut monipuolista, joustavaa ja asiantuntevaa. Arvioinnissa todetaan, että FinCEED on onnistunut luomaan laajat verkostot ja toimintamallit toiminnan vakiinnuttamiseksi ja se on tehokkaasti ottanut haltuun laajan tehtäväkentän. Lisäksi väliarvioinnissa todetaan, että FinCEEDin panos Team Europe -aloitteiden valmistelussa on ollut merkittävä ja sitä kautta Suomen verkostot kansainvälisiin toimijoihin ovat myös vahvistuneet.

Niin lyhytaikaisessa asiantuntijatuessa, kuin myös sekondeerauksissa on ollut rekrytointiin liittyviä hallinnollisia haasteita, mitkä ovat työllistäneet FinCEEDin henkilöstöä. Jatkossa kiinnitetään huomiota hankintakäytäntöjen nopeuttamiseen ja myös selvitetään erilaisia toimintamalleja lyhytaikaisen asiantuntijatuken identifioimiseen ja kehittämiseen. FinCEED kehittää myös edelleen toimintamallia, jossa tarvekartoituksessa nousseet tarpeet olisivat valmiimpia toteutettavaksi. Tulevalla ohjelmakaudella FinCEED hyödyntää joustavasti asiantuntijarekisteriään sekä erilaisia sopimusmalleja ja hankintaa harkintansa mukaan. Kehittämistarpeena väliarviointi näki tarpeen vahvistaa FinCEEDin resursseja ja koulutus suunnittelun kapasiteettia, jotta voitaisi vastata tasapainoisesti odotuksiin. Arvioinnissa todettiin myös, että koulutuksen osa-alue ja urapolkujen ohjaaminen hakevat vielä toimintamalliaan.

3. Ohjelmakauden 2024–2027 tavoitteet ja toimenpiteet

3.1. Tavoitteet

Ohjelmakauden 2024 – 2027 vaikutustavoite on
Suomalaisilla toimijoilla ja asiantuntijoilla on vaikuttava ja vakiintunut rooli laadukkaan ja inklusiivisen koulutuksen kehittämisessä ja oppimisen kriisin ratkaisuisa
Ohjelmakauden tulostavoite on:
FinCEEDin osallistuminen koulutussektorin EU-yhteistyöhön, sekä suomalaisen asiantuntijatuen ja oppimisinnovaatioiden hyödyntäminen kahdenvälisissä ja monenkeskisissä kumppanuuksissa (mm. Ukraina, EU, UNICEF; GPE; WB) on lisääntynyt

Tavoitteiden saavuttamiseksi FinCEEDillä on viisi **tulostavoitetta** (Output). Ne ovat:

Tulostavoite 1: FinCEED ja OPH vahvistavat toimijuuttaan ja kapasiteettiaan opetusalan kehitysyhteistyön hanke- ja asiantuntijaorganisaationa.

Tulostavoite 2: Suomalaisten koulutusalan asiantuntijoiden kehitysyhteistyön osaamista ja urapolkuja on vahvistettu.

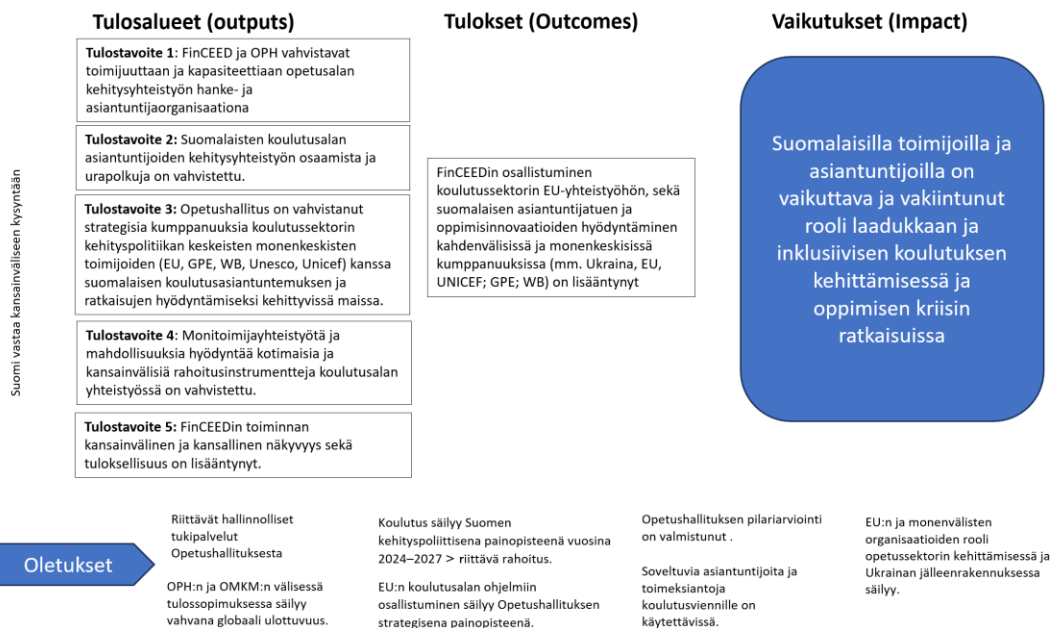
Tulostavoite 3: Opetushallitus on vahvistanut strategisia kumppanuuksia koulutussektorin kehityspolitiikan keskeisten monenkeskisten toimijoiden (EU, GPE, WB, Unesco, Unicef) kanssa suomalaisen koulutusasiantuntemuksen ja ratkaisujen hyödyntämiseksi kehittyvissä maissa.

Tulostavoite 4: Monitoimijayhteistyötä ja mahdollisuuksia hyödyntää kotimaisia ja kansainvälisiä rahoitusinstrumentteja koulutusalan yhteistyössä on vahvistettu.

Tulostavoite 5: FinCEEDin toiminnan kansainvälinen ja kansallinen näkyvyys sekä tuloksellisuus on lisääntynyt.

Tulostavoitteet ovat linjassa OPH:n strategian mukaisten tavoitteiden kanssa.

Tulostavoitteet ja niiden saavuttamiseen liittyvät oletukset on kuvattu alla.

Oletukset:

- Koulutus säilyy Suomen kehityspoliittisena painopisteenä vuosina 2024–2027 ja FinCEEDille on turvattu riittävä rahoitus.
- OPH:n ja OMKM:n välisessä tulossopimuksessa säilyy vahvana globaali ulottuvuus.
- Riittävät hallinnolliset tukipalvelut Opetushallituksesta
- EU:n koulutusalan ohjelmiin osallistuminen säilyy Opetushallituksen strategisena painopisteenä.
- Opetushallituksen pilariarviointi on valmistunut
- Soveltuvia asiantuntijapaikkoja ja asiantuntijoita on saatavilla.
- EU:n ja monenvälisten organisaatioiden rooli opetussektorin kehittämisessä ja Ukrainan jälleenrakennuksessa säilyy.
- Soveltuvia instrumentteja suomalaisten toimijoiden monitoimijayhteistyöhön on saatavilla.
- UM:n ja edustustojen tuki FinCEEDin toiminnalle, roolin ja näkyvyyden vahvistamiselle.

3.2. Tulostavoitteet

Tulevan ohjelmakauden aikana vahvistetaan OPH:n kykyä suunnitella ja toimeenpanna itse kehitysyhteistyöhankkeita, jotta Suomi voisi tarjota kehittyvien maiden tarpeisiin näiden toivomia suomalaisia opetusratkaisuja, varsinkin liittyen EU:n Global Gateway -strategiaan ja Team Europe -yhteistyöhankkeisiin.

Tulostavoite 1: FinCEED ja OPH vahvistavat toimijuuttaan ja kapasiteettiaan opetusalan kehitysyhteistyön hanke- ja asiantuntijaorganisaationa.

Seurantaindikaattorit:

- EU-hankehallinnon koulutuksiin osallistuneiden lukumäärä (ml. OPH:n henkilöstö)
- Tapahtumien lukumäärä, joissa FinCEED ja OPH osallistuneet vaikuttamistyöhön kansainvälisillä EU:n ja kehittyvien maiden koulutusyhteistyöhön liittyvillä foorumeilla
- Opetushallituksen omien asiantuntijoiden osallistuminen asiantuntijatehtäviin ja koulutuksiin (lukumäärä)
- EU pilariarviointi on saatu päätökseen ja OPH:lla on virastona valmius hyödyntää statuksen tuomia uusia mahdollisuuksia hallinnoida ja toimeenpanna EU-komission rahoittamia koulutussektorin kehitysyhteistyöhankkeita.

Ohjelmakauden tavoitteena on, että FinCEEDin ja opetusalan toimijoiden osallistuminen EU:n opetussektorin ohjelmointiin on lisääntynyt ja sen vaikuttavuus EU:ssa on vahvistunut. OPH edustaa Suomea kahdessa EU-komission Global Gateway -investointipaketin osana lanseeratussa Team Europe -yhteistyöohjelmassa Saharan eteläpuolisessa Afrikassa. Näiden hankkeiden toteuttajakonsortiot muodostuvat jäsenmaista, ja Euroopan komissio rahoittaa niitä toistaiseksi ilman jäsenvaltioiden rahallista kontribuutiota. Hankkeet kohdistuvat opettajuuden ja opettajankoulutuksen kysymyksiin (100 milj. EUR) sekä ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyteen (75 milj. EUR). Molemmat kuuluvat komission lippulaivahankkeisiin ja ne on lanseerattu EU-AU-huippukokouksissa. Osallistumalla yhteisohjelmointiin Suomi laajentaa omaa kehitysyhteistyörahoitustaan ja vaikuttamistaan kehityspolitiikan alalla tarjoten samalla paremman näkymän eri rahoitusmahdollisuuksista suomalaisille koulutusvientitoimijoille.

FinCEEDin kautta Suomi on osallistunut aktiivisesti näiden kahden opetusalan Team Europe -aloitteen valmisteluun osana neljän EU-jäsenmaan konsortiota (Suomi, Belgia, Ranska, Saksa) ja ollut näkyvästi mukana aloitteiden valmistelutyössä, sekä tulee myös olemaan niiden toteutuksessa. Ohjelman kautta suomalaisella toimijoilla on mahdollisuus päästä mukaan EU-rahoitteisiin hankkeisiin. Tämänhetkisen suunnittelun pohjalta FinCEED tulee tarjoamaan teknistä asiantuntijatukea aloitteiden toteutukseen, vastaamaan temaattisista osa-alueista, ja osallistumaan kokonaisvaltaiseen hallintoon osana Team Europe –konsortioita. On arvioitu, että ohjelmiin tulee osallistumaan vuositasolla noin 15 pitkäaikaista suomalaista asiantuntijaa sekä lukuisia lyhytaikaisia asiantuntijoita. Ohjelmakaudella 2024-2027 FinCEED tulee osallistumaan aktiivisesti kansainvälisiin EU:n ja kehittyvien maiden koulutusyhteistyöhön liittyviin foorumeihin, ja tarjoamaan mahdollisuuksia myös muille suomalaisille asiantuntijoille ja toimijoille yhä vahvempaan kansainväliseen vaikuttamiseen.

Ammatillisen koulutuksen ohjelmaa (Opportunity-driven Skills and VET in Africa) toteutetaan vuosina 2024-2028 (5 vuotta). Ohjelman kokonaisbudjetti on noin 75MEUR, josta arvioidaan OPH:n hallinnoimaksi osuudeksi 6MEUR. Tätä ohjelmaa koordinoi Enable Belgiasta, OPH on mukana konsortiossa Ranskan (Expertise France) ja Saksan kanssa (GiZ).

Alueellisen opettajankoulutusohjelman (Regional Teacher Facility in Africa) kokonaisbudjetti vuosille 2024 – 2029 (3+3 vuotta) on 100 MEUR, josta arvioidaan OPH:n hallinnoimaksi

osuudeksi 19MEUR (9MEUR+10MEUR). Konsortiota johtaa Ranskan Expertise France. Ohjelma tarjoaa teknistä tukea opettajien koulutukseen. Opetushallituksen rooli on koordinoida ohjelman tutkimuskomponentti ja toimia 'knowledge management' koordinaattorina. OPH osallistuu myös maaohjelmien suunnitteluun.

Pilariarviointi. Seuraavan neljän vuoden aikana Opetushallitus vahvistaa Suomen valmiuksia osallistua EU:n kehitysyhteistyöhön käynnistämällä ulkopuolisen hankinnan avulla pilariarvioinnin (Pillar Assessment). Arviona on, että EU komissio hyväksyisi pilariarvioinnin vuoden 2024 aikana. EU:n pilariarviointi ja sen kautta avautuvat mahdollisuudet suomalaisille toimijoille syventää EU-yhteistyötä tukevat FinCEEDin tavoitteita ja toiminnan vaikuttavuutta. FinCEEDin Team Europe -erityisasiantuntija tukee pilariarvioinnin toimeenpanoa.

EU-hankehallinnon koulutus. Osaamisen vahvistamisessa painottuu toimintakaudella 2024-2027 kasvava yhteistyö EU:n kanssa. FinCEED tukee erityisesti Opetushallituksen kapasiteettia hallinnoida lähitulevaisuudessa EU:n delegoidun yhteistyön rahoitusta tarjoamalla koulutusta EU-hankehallintoon (erit. projektinjohtaminen, taloushallinto, sopimuksiin liittyvät kysymykset ja hankinnat) Opetushallituksen henkilöstölle ja muille sidosryhmille. Lisäksi järjestetään erillisiä temaattisia koulutuksia, jotka palvelevat koko suomalaista opetusalan kehitysyhteistyön kenttää. Koulutukset voidaan toteuttaa yhteistyössä suomalaisten ja kansainvälisten kumppanien kanssa. Toimintakaudella vahvistetaan myös koulutusyhteistyötä strategisten kumppaneiden kanssa.

Tulostavoite 2: Suomalaisten koulutusalan asiantuntijoiden asiantuntijavarantoa, kehitysyhteistyön osaamista ja urapolkuja on vahvistettu.

FinCEED vahvistaa suomalaisten opetusalan asiantuntijoiden kapasiteettia toimia kehitysyhteistyötehtävissä. FinCEED kasvattaa opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijavarantoa ja tukee opetusalan asiantuntijoiden kehitysyhteistyön urapolkuja.

Seurantaindikaattorit:

- FinCEEDin järjestämien koulutusten ja koulutuspäivien lukumäärä.
- FinCEEDin järjestämiin koulutuksiin osallistuneiden henkilöiden lukumäärä eriteltynä sukupuolen, kouluasteen, työtehtävän ja taustaorganisaation (ml. OPH) mukaan.
- Urapolkutoimintaan osallistuneiden asiantuntijoiden lukumäärä.
- Suomalaisten asiantuntijoiden osallistuminen FinCEEDin kustantamiin yhteistyökumppaneiden järjestämiin koulutuksiin (osallistujien ja koulutusten lukumäärä)
- FinCEEDin kautta julkistettujen kansainvälisten asiantuntijatehtävien hakijamäärä.
- Asiantuntijatoimeksiantojen määrä/ henkilötyövuodet eriteltynä sukupuolen, kouluasteen, työtehtävän ja taustaorganisaation (ml. OPH) mukaan).
- Asiantuntijarekisterin jäsenten lukumäärä (vuosittain päivitetty tiedot)

Opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijakoulutus. FinCEEDin oman moduulimuotoisen opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijakoulutuksen sisällöllinen kehittäminen yhdessä sidosryhmien kanssa jatkuu toimintakaudella. Koulutuksen on tarkoitus palvella yhä paremmin opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijoiden osaamisen vahvistamista erilaisissa kansainvälissä tehtävissä. Koulutuksen sisällölliset teemat ovat linjassa kehityspolitiikan

painopisteen *Laadukas ja inklusiivinen koulutus* sisällöllisten painotusten kanssa sekä FinCEEDin asiantuntijatehtävien teemojen kanssa, ja niissä näkyy EU-yhteistyön tiivistyminen. Koulutus tarjoaa työkaluja asiantuntijatyöhön kansainvälisissä tehtävissä ja keskittyy erityisesti koulutusdiplomatiaan, kommunikointitaitoihin ja kontekstuaaliseen asiantuntemukseen, joka ottaa huomioon paikallisen asiantuntijuuden ja osaamisen, sillä suomalaista koulutusalan osaamista tulee kyetä kontekstualisoimaan kunkin maan oloihin. Vuosi 2024 painottuu koulutuksen sisällölliseen ja rakenteelliseen kehittämiseen sekä markkinointiin yhdessä sidosryhmien kanssa ja koulutusta ei järjestetä. Vuodesta 2025 eteenpäin koulutus järjestetään kerran vuodessa.

Urapolkujen tukeminen. Asiantuntijarekisterin jäsenten osaamista ja urapolkuja tuetaan järjestämällä esimerkiksi temaattisia työpajoja ja tapaamisia (teemat täsmennetään asiantuntijoiden tarpeet huomioiden, toimintakaudella painottuu EU-yhteistyö esim. kansainväliset hankeconsortiot ja niiden vetäminen, rekrytoituminen kansainvälisiin järjestöihin) sekä mentorointia. FinCEEDin kautta aukeavat lyhytkestoiset asiantuntijatehtävät tukevat myös asiantuntijoiden urapolkuja. Vertaisyhteistyön vahvistamisessa huomioidaan myös tällä hetkellä kansainvälisissä tehtävissä toimivat suomalaiset asiantuntijat ja heidän urapolkunsaa. Resurssien puitteissa halutaan myös tehdä yhteistyötä opettajankoulutuslaitosten kanssa ja edistää kasvatustieteiden opiskelijoiden tietoisuutta työmahdollisuuksista opetusalan kehitysyhteistyön parissa. FinCEED järjestää verkostoitumistilaisuuksia, joissa voidaan keskustella ajankohtaisista asioista, jakaa tietoa ja asiantuntijuutta.

Koulutusyhteistyö strategisten kumppaneiden kanssa. Toimintakaudella tiivistetään koulutusyhteistyön mahdollisuuksia strategisten kumppanien kanssa. Jo edellisellä toimintakaudella on tehty yhteistyötä Unescon koulutuksen suunnitteluinstituutin IIEP:n kanssa tarjoamalla 10 suomalaiselle asiantuntijalle koulutuspaikkoja IIEP:n järjestämällä temaattisilla verkkokursseilla. Koulutusyhteistyöstä on myös keskusteltu Maailmanpankin, UNICEF Learning Innovation Hubin sekä EU komission tukeman eurooppalaisen kehitysyhteistyövirastojen Learn4Dev-verkoston kanssa. Verkostossa on mukana yli 30 maata, ml. Suomesta ulkoministeriö. Ajatuksena on, että FinCEED voisi jatkossakin tukea asiantuntijoiden kapasiteettia ja urapolkuja sponsoroimalla koulutuspaikkoja kansainvälisten toimijoiden järjestämissä koulutuksissa. Lisäksi on mahdollista kehittää yhteistä koulutusta Learn4Dev-verkoston toimijoiden kanssa. FinCEEDin pidemmän aikavälin tavoitteena on, että FinCEEDin oma koulutus olisi osa kansainvälistä koulutustarjontaa, sillä tällä hetkellä opetusalan kehitysyhteistyöhön suuntautuvaa asiantuntijakoulutusta on kansainvälisestikin vain vähän tarjolla ja suomalainen näkemys opetusallalla kiinnostaa myös eurooppalaisia sisarorganisaatioita.

Asiantuntijaverkoston ylläpitäminen. FinCEED yhtenä ydintehtävänä on ylläpitää ja vahvistaa suomalaista kehitysyhteistyön ja opetussektorin asiantuntijarekisteriä. Asiantuntijarekisteriä käytetään, kun identifioidaan asiantuntijoita kansainvälisiin tehtäviin.

Asiantuntijatuki (sekondeeraukset ja lyhytaikaiset toimeksiannot). Asiantuntijatuella edistetään suomalaisen opetusalan asiantuntijuuden hyödyntämistä kahdenvälisessä ja monenkeskisten toimijoiden kautta tehtävässä kehitysyhteistyössä. Asiantuntijatuki voi olla

lyhytkestoista tukea kehitysyhteistyön kumppanimaille ja monenkeskisille toimijoille (max. 6kk) tai asiantuntijoiden sekondeerausta EU:n toimielimiin tai muihin monenvälisiin organisaatioihin (1-2 vuotta). Temaattisesti asiantuntijatuessa painottuvat opetussuunnittelu ja oppimateriaalit, inklusio ja oppimisen tuki, digitalisaatio, opettajankoulutus, kriisi- ja konfliktialueen koulutus sekä oppimistulosten arviointi ja muu koulutuksen laadunvarmistus.

Pitkäaikaiset sekondeeraukset ovat opetusalan kehityspolitiikan erityisasiantuntijatehtäviä, joissa korostuu opetussektorin kehitysavun tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistaminen, strateginen suunnittelu, avunantajayhteistyö ja politiikkavuoropuhelu. Lyhytaikaiset asiantuntijatehtävät voivat olla tukea monenkeskisille toimijoille tai kumppanimaiden opetussektorille järjestelmätason kehittämistoimien suunnittelussa, seurannassa ja arvioinnissa (kesto n. 3-6kk); lyhytkestoisten koulutusten ja/tai webinaarien toteutusta kahdenvälisille tai monenkeskisille kumppaneille tai erilaisten raporttien, selvitysten, kyselyiden, tarvekartoitusten, julkaisujen yms. valmistelua.

Toimintakaudella vuosina 2024-2025 asiantuntijatuki painottuu edellisellä kaudella alkaneiden EU-sekondeerausten jatkoon syksyyn 2024 asti sekä strategisesti valittuihin lyhytaikaisiin asiantuntijatehtäviin. Toimintakauden ensimmäisinä vuosina aletaan lisäksi hyvissä ajoin valmistelemaan mahdollisia pidempiaikaisia sekondeerauksia vuosille 2026-2027. Näiden tulee tukea Suomen strategisia kumppanuuksia ja linkittyä suomalaisen osaamisen hyödyntämiseen monenkeskisissä strategisissa organisaatioissa. Toimintakauden viimeisenä kahtena vuonna laajennetaan lyhytaikaista asiantuntijatukea prioriteettien mukaisesti sekä lähetetään suomalaisia kansallisia asiantuntijoita strategisesti valittuihin paikkoihin EU:n ja/tai muihin kansainvälisiin organisaatioihin.

Asiantuntijatuen tarpeen kartoitus. Ensimmäisen toimintakauden aikana FinCEED teki ulkoministeriön yksiköille ja edustustoille kahdenvälisen kehitysyhteistyön kumppanimaissa kartoituksen monenkeskisiin organisaatioihin ja kumppanimaihin suuntautuvan asiantuntijatuen tarpeista. Kartoitus ei tuottanut riittävän yksityiskohtaista tietoa ja seuraavan toimintakauden aikana kehitetäänkin toimintamalleja, joilla asiantuntijatarpeita voidaan tunnistaa, raportointikäytäntöjä vahvistaa ja vaikuttavuutta parantaa. Yhtenä keinona on tiivis yhteistyö monenvälisten organisaatioiden kanssa ja asiantuntijatehtävissä olevien hyödyntäminen asiantuntijatarpeiden identifioinnissa. OKM on toivonut tiiviinpää yhteistyötä asiantuntijatarpeiden identifioinnissa.

Ohjelmakaudella 2024-2027 asiantuntijatuen kohdentamista priorisoidaan seuraavasti:

- strategisten kumppanuuksien vahvistaminen, erityisesti EU-yhteistyö, UNICEF (erit. Unicef Learning Innovation Hub), UNESCO ml. (IIEP), Maailmanpankki ja Global Partnership for Education
- Ukrainan opetussektorin tukeminen
- Suomen koulutusalan kehityspolitiikan keskeisten tavoitteiden tukeminen
- Kehitysyhteistyön kumppanimaiden maaohjelmien opetussektorin painotukset
- Relevanssi liittyen EU:n Team Europe -yhteistyöohjelmiin ja Global Gateway -kokonaisuuteen liittyen
- Monitoimijayhteistyön vahvistaminen

Tulostavoite 3: Opetushallitus on vahvistanut strategisia kumppanuuksia opetussektorin kehityspolitiikan keskeisten monenkeskisten toimijoiden (EU, GPE, WB, Unesco, Unicef) kanssa suomalaisen koulutusasiantuntemuksen ja ratkaisujen hyödyntämiseksi kehittyvissä maissa.

Seurantaindikaattorit:

- Yhteistyötapaamisten lukumäärä/organisaatio
- Yhteistyösopimusten tms. lukumäärä (esim. MoU tai vastaava)
- Suomalaisen asiantuntijoiden puheenvuorot kumppaneiden tilaisuuksissa
- FinCEEDin ja strategisten kumppaneiden kanssa toteutettujen tapahtumien/aloitteiden /koulutusten määrä/organisaatio

Edellisellä ohjelmakaudella 2021-2023 FinCEED on keskustellut Maailmanpankin, GPE:n sekä alueellisten kehityspankkien (ADB ja IDB) koulutusyhteistyöstä sekä näiden organisaatioiden mahdollisuuksista hyödyntää FinCEEDin asiantuntijarekisteriä ja suomalaista asiantuntemusta heidän asiantuntijatarpeissaan ja toiminnan kehittämisessä. Opetushallitus ja UNICEF allekirjoittivat keväällä 2023 MoU:n (Memorandum of Understanding), jossa sovittiin yhteistyöstä yhteisten koulutusten ja tilaisuuksien järjestämisessä, asiantuntijatarpeissa sekä erityisesti UNICEF Learning Innovation Hubin toiminnan tukemisessa. UNESCO:n (erit. IIEP ja GEM-tiimi) kanssa on keskusteltu erityisesti koulutusyhteistyöstä sekä suomalaisten asiantuntijoiden hyödyntämisestä UNESCO:n asiantuntijatehtävissä sekä kouluttajina. Lisäksi ADEA:n kanssa on neuvoteltu suomalaisten asiantuntijoiden hyödyntämisestä ADEA:n tilaisuuksissa ja esim. yhteisten webinaarien järjestämisestä liittyen teemoihin Foundational Learning, Education technology and Innovations sekä Vocational Education and Training.

Ohjelmakaudella 2024-2027 FinCEED ja Opetushallitus vahvistavat kumppanuuksiaan ja edistävät suomalaisten asiantuntijoiden/toimijoiden osallistumista kumppaneiden tilaisuuksiin tavoitteenaan vahvistaa strategista yhteistyötä suomalaisten toimijoiden ja opetussektorin kehityspolitiikan keskeisten monenkeskisten toimijoiden kanssa. FinCEED pyrkii tiivistämään yhteistyötään erityisesti EU:n, GPE:n, Maailmanpankin, Unescon ja Unicefin kanssa ja pyrkii näin vahvistamaan suomalaisten koulutusosaamisen ja asiantuntemuksen hyödyntämistä näiden organisaatioiden strategisessa ja operatiivisessa toiminnassa. Myös strategisten kumppanuuksien kanssa tehtävän asiantuntija- ja koulutusyhteistyön kautta FinCEED vaikuttaa siihen, että aiempaa useampaan kansainväliseen opetusalan kehitysyhteistyön asiantuntijatehtävään valitaan suomalainen tekijä.

Tulostavoite 4: Monitoimijayhteistyötä ja mahdollisuuksia hyödyntää kotimaisia ja kansainvälisiä rahoitusinstrumentteja koulutusalan yhteistyössä on vahvistettu.

Seurantaindikaattorit:

- FinCEEDin järjestämien sidosryhmätilaisuuksien määrä koskien yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia
- Asiantuntija- ja osallistumispyyntöjen lukumäärä kotimaisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin

- Verkosto- ja monitoimijayhteistyöstä saatu palaute

Suomessa FinCEED tukee monitoimijayhteistyötä järjestämällä kerran vuodessa FinCEED Forumin, joka tuo yhteen suomalaisia opetusalan kehitysyhteistyön toimijoita. Foorumilla on vuosittain ajankohtaiset teemat, joista haetaan kokemuksia ja hyviä käytänteitä. Foorumi tarjoaa myös verkostoitumismahdollisuuksia eri toimijoille. FinCEED Forumin lisäksi tullaan järjestämään sidosryhmätilaisuuksia suomalaisille toimijoille koskien opetussektorin kehitysyhteistyön yhteistyö- ja rahoitusmahdollisuuksia.

Suomessa FinCEEDin strategisia kumppaneita ovat mm. UM, OKM, koulutusvientiyritykset, korkeakoulut, kehitysyhteistyössä toimivat kansalaisjärjestöt ja rahoittajaorganisaatiot. OPH:n/FinCEEDin sekä koulutusvientiä edistävän Education Finlandin kautta suomalaisia koulutusalan toimijoita tullaan ohjaamaan hyödyntämään olemassa olevia niin kotimaisia kuin EU:n tarjoamia kysyntävetoisia kehitysyhteistyön instrumentteja (mm. HEP, Suomen Akatemian haut, Finnpartnership, EU-twinning, TAIX jne.). Lisäksi pyritään synergioihin myös Finfundin kautta kehittyvien maiden koulutussektorille kohdistuviin sijoituksiin, ml. ammatillinen koulutus, joka on kytkettävissä kaikkien sektoreiden kehittämistoimiin. Kansainväliset strategiset kumppanit puolestaan ovat mm. EU, kehitysrahoituslaitokset ja monenkeskiset toimijat. Kumppanuuksia priorisoidaan FinCEEDin resurssien puitteissa yhteistyössä FinCEEDin ohjausryhmän kanssa.

Tulostavoite 5: FinCEEDin toiminnan kansainvälinen ja kansallinen näkyvyys ja tuloksellisuus on lisääntynyt.

Seuraintindikaattorit

- FinCEEDin ja FinCEED:n fasilitoimana suomalaisten toimijoiden osallistuminen kansainvälisiin tapahtumiin
- FinCEEDin osallistuminen kotimaisiin vaikuttamis/asiantuntijataapahtumiin
- Asiantuntija- ja osallistumispyyntöjen lukumäärä kotimaisiin ja kansainvälisiin tilaisuuksiin
- FinCEEDin tapahtumiin osallistuneiden määrä
- Laadittujen viestinnällisten pakettien lukumäärä eri teemoista (digitaalisen opetuksen paketti, opettajat, ammatillinen koulutus)
- FinCEED:n työn tueksi on laadittu erillinen viestintä- ja vaikuttamissuunnitelma

FinCEEDin vaikuttamistyön tavoitteina on, että FinCEED tunnetaan opetusalan kehitysyhteistyön keskeisenä toimijana Suomessa sekä kansainvälisesti. FinCEEDin väliarvioinnissa todettiin Osaamiskeskuksen ainutlaatuinen rooli opetuksen ja kehitysyhteistyön risteyksessä, ja että FinCEEDin vaikuttamistoiminnassa tulisi painottua kaksi pääasiallista toimintoa: 1) yhteyksien luominen, yhteistyön rakentaminen ja fasilitointi, ja 2) Suomen kansainvälisen näkyvyyden ja roolin vahvistaminen opetusalan kehitysyhteistyössä. Näiden lisäksi toimintakaudella 2024-2027 painottuu FinCEEDin toiminnan ja tulosten näkyvyys myös kansainvälisillä areenoilla.

FinCEED on toiminut usean kansainvälisen vierailudelegaation isäntänä ja tämä tulee myös jatkumaan. Viestintä- ja vaikuttamistyötä kehitetään niin, että FinCEEDin tunnettua vahvistetaan. FinCEEDin vaikuttamistyö tukee ja täydentää ulkoministeriön ja opetus- ja

kulttuuriministeriön tekemää kansainvälistä vaikuttamista kansainvälisten kumppanien parissa. FinCEED luo toimintakauden alussa viestintä- ja vaikuttamissuunnitelman, jossa on tarkemmin määritelty vaikuttamisen tavoitteet ja painopisteet.

Toimintakaudella 2024-2027 kotimaan toiminta painottuu erityisesti vuosittaisen FinCEED Forumin järjestämiseen ja pienempiin temaattisiin tilaisuuksiin, jotka tukevat myös asiantuntijaverkostoa ja urapolkuja sekä verkostoyhteistyön kautta syntyvien yhteistyömahdollisuuksien välittämistä suomalaisille toimijoille. Suomen kansainvälisen näkyvyyden ja roolin vahvistamisessa painottuu asiantuntija- ja koulutusyhteistyö sekä yhteiset tilaisuudet ja viestinnälliset toiminnot strategisten kumppanuuksien kanssa. EU-yhteistyö on tärkeä painotus myös tämän toiminnon alla.

FinCEED ylläpitää koulutuksen kehitysyhteistyön Howspace-alustaa ja tukee osaltaan opetusalan kehitysyhteistyötoimijoiden keskinäistä yhteistyötä välittämällä tietoa ja järjestämällä temaattisia, suomalaisten toimijoiden keskinäistä verkostoitumista ja vuoropuhelua tukevia tilaisuuksia yhteistyössä kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa.

FinCEED lisää suomalaisten opetusalan toimijoiden kansainvälistä näkyvyyttä yhteisin tilaisuuksin ja viestinnällisin toimin sekä asiantuntija- ja koulutusyhteistyön kautta. Vaikuttamistyön toiminto linkittyy tiiviisti FinCEEDin muihin toimintoihin, joiden puitteissa myös vaikuttamista edistetään. Toiminnassa painottuu yhteistyö strategisten kumppanuuksien kanssa (EU, Maailmanpankki, GPE, UNICEF, UNESCO). FinCEED täydentää ulkoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön tekemää vaikuttamistyötä näiden kumppanien parissa.

EU-yhteistyötä edistetään kansallisten asiantuntijoiden sekä Team Europe -aloitteiden kautta. Ensimmäisen toimintakauden aikana FinCEED on jo alkanut osallistua Euroopan unionin koulutussektorin kehitysyhteistyön toimeenpanoon. FinCEED on mukana valikoitujen Euroopan unionin Team Europe –ohjelmien valmistelussa ja pyrkii näin osaltaan vahvistamaan suomalaisten toimijoiden osallistumista EU-tason ohjelmien ja EU:n Global Gateway –strategian toteutukseen.

FinCEED edistää ja fasilitoi suomalaisten asiantuntijoiden hyödyntämistä puhujina kansainvälisissä tilaisuuksissa. FinCEED myös aktiivisesti edistää suomalaisten asiantuntijoiden rekrytoitumista asiantuntijatehtäviin markkinoimalla FinCEED-asiantuntijarekisteriä kansainvälisille kumppaneille. FinCEED tukee myös viestinnällään suomalaisen opetusalan näkyvyyttä ja roolia kansainvälisesti. Yhtenä hyvänä esimerkkinä tästä on FinCEEDin verkkosivujen yhteyteen perustettava digitaalisen oppimisen viestintäkokonaisuus, joka vahvistaa kumppanimaiden ja kansainvälisten toimijoiden tietämystä suomalaisesta digitaalisen oppimisen kentästä sekä suomalaisista ratkaisuksista, joita on hyödynnetty kehittyvissä maissa. Lisäksi tarkastellaan muiden vastaavien pakettien laatimista etenkin opettajankoulutukseen sekä ammatilliseen koulutukseen liittyen, osana maakuvatyötä ja koulutusviennin edistämistoimia 2024-2027.

3.3. Läpileikkaavat tavoitteet ja ihmisoikeusperustaisuus

Kaikessa FinCEEDin toiminnassa otetaan huomioon Suomen kehitysyhteistyön läpileikkaavat tavoitteet: sukupuolten tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys, ilmastokestävä ja vähäpäästöinen kehitys sekä ympäristön suojelu painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Samoin pyritään edistämään ihmisoikeuksien toteutumista ja varmistamaan, että 'no harm' -periaatetta toteutetaan. Ihmisoikeusperustaisuus on integroitu FinCEEDin toimintaan ja edellyttää sekä vastuunkantajien että oikeudenhaltijoiden huomioonottamista, osallistavaa työtettä ja laaja-alaista kontekstin tuntemusta myös ihmisoikeuksista käsin.

Konkreettisia toimia, joilla läpileikkaavia tavoitteita toteutetaan ovat muun muassa:

- Seurataan läpileikkaaviin painotuksiin liittyvää kansainvälisten kumppaneiden työtä ja selvitetään mahdollisuuksia yhteistyölle.
- Nivotaan läpileikkaavat teemat Suomen toteuttamiin hankkeisiin.
- Ihmisoikeusperustaisuutta ja läpileikkaavia tavoitteita painotetaan asiantuntijoiden koulutuksessa ja kentälle lähtevien orientaatioissa.
- Varmistetaan, että sekondeeratuilla asiantuntijoilla on riittävä osaaminen ja tieto läpileikkaavista tavoitteista ja niiden nivomisesta asiantuntijatyöhön. Seurataan läpileikkaavien tavoitteiden huomioonottamista asiantuntijatoimeksiannoissa.
- Hankesuunnittelussa ja hankkeiden toteutuksessa varmistetaan, että läpileikkaavat tavoitteet on nivottu ohjelmiin ja että niiden toteutumista seurataan.
- Asiantuntijatoimeksiantoja voidaan myös kohdentaa läpileikkaaviin teemoihin, kuten esimerkiksi vammaisinkluisio ja inklusiivinen opetus tai ilmastonmuutos.
- Asiantuntijoiden valinnassa noudatetaan syrjimättömyyden ja yhdenvertaisuuden periaatteita.
- FinCEED toimii pääasiassa vastuunkantajien kanssa ja kaikessa toiminnassa pyritään lisäämään vastuunkantajien tietoisuutta läpileikkaavista tavoitteista ja niiden saavuttamisen hyvistä käytännöistä.

FinCEEDin toiminnalla ei pyritä kokonaisvaltaisesti puuttumaan ihmisoikeushaasteiden taustalla vaikuttavaan lainsäädäntöön, normeihin, tapakulttuuriin ja käytäntöihin, mutta varmistamme, ettei toimintaan liity kielteisiä ihmisoikeusvaikutuksia ja pyrimme positiivisesti vaikuttamaan ihmisoikeusperustaisuuden vahvistumiseen. Ohjelmakaudella 2024-2027 FinCEED varmistaa rahoittamissaan toiminnoissa, että mahdolliset kielteiset ihmisoikeusvaikutukset huomioidaan toiminnan suunnittelussa, toimeenpanossa, seurannassa ja raportoinnissa. Lisäksi FinCEEDin toimintakauden arvioinnissa tullaan kiinnittämään huomiota ohjelman ihmisoikeusperustaisuuteen.

4. Budjetti

Ohjelmadokumentti ja budjetti on rakennettu vuosille 2024-2027. Yksityiskohtainen budjetti on esitetty liitteessä 3 ja se on jaoteltu FinCEEDin viiden eri tulostavoitteen mukaisesti. Ulkoministeriön rahoitus vuodelle 2024 on **513 000 euroa**, vuonna 2025 **878 000 euroa**,

vuonna 2026 **1 992 000** euroa ja vuonna 2027 **2 193 530** euroa. Yhteensä ulkoministeriön rahoittaman ohjelman budjetti vuosille 2024–2027 on **5 597 000 euroa**.

Lisäksi ulkoministeriö on myöntänyt 15.06.2023 tehdyllä päätöksellä FinCEEDille rahoitusta vuoden 2023 määrärahoista 363 000 euroa momentilta ja käyttösuunnitelmakohdalta Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö (24.30.66.4). Nämä varat tullaan käyttämään nykyisten EU:n kansallisten asiantuntijoiden (Nigeria, Etiopia, Bryssel) kaksivuotisen toimikauden loppuun saattamiseen. **Tämä summa ei erikseen näy liitteen 3 budjetissa, koska rahoituspäätös on jo tehty.**

Lisäksi ulkoministeriö rahoittaa ehdollisena vuonna 2024 45 000 euroa liittyen Maailmanpankin Ukraina-sekondeeraukseen, jonka on suunniteltu alkavan vuonna 2023 FinCEEDin rahoittamana. Mikäli sekondeerauksen aloitus viivästyy vuoden 2023 lokakuusta, OKM rahoittaa vuonna 2024 tarvittaessa ne kuukaudet, jotka tarvitaan kuuden kuukauden sekondeerauksen toteutumiseksi. Team Europe -aloitteet ovat suunnitteluvaiheessa, ja niiden yhteenlaskettu FinCEEDin hallinnoima osuus EU komissiolta on noin 25 miljoonaa euroa.

FinCEEDin henkilöresurssisuunnitelma rakentuu nykyisen kokoonpanon pohjalle, eli osaamiskeskuksessa työskentelee yksikön päällikkö (opetusneuvos), erityisasiantuntija ja asiantuntija sekä hallinnollinen projektikoordinaattori. Lisäksi ohjausryhmä teki päätöksen alkuvuonna 2023, että osaamiskeskukseen palkataan EU-yhteistyöhön ja Team Europe -aloitteisiin keskittyvä erityisasiantuntija. **UM:n rahoituksella esitetään rahoitettavaksi nykyistä neljää tehtävää + 1 Team Europe -asiantuntija (Liite 2 Henkilöstösuunnitelma, toimenkuvat).** Lisäksi OPH rahoittaa tässä budjetissa esitetyn henkilöstön lisäksi yhden henkilön työpanoksen (opetusneuvos) tukemaan FinCEEDin substanssiosaamista (opettajankoulutus, Suomen koulutusjärjestelmä). Team Europe -aloitteiden myötä on tulossa auki EU komission rahoittamana useita tehtäviä liittyen EU-ohjelmointiin ja FinCEEDin henkilöstön arvioidaan nousevan noin 15–20 henkilöön vuoden 2024 aikana.

5. Ohjaus, seuranta ja raportointi

Osaamiskeskustoiminnan pohjana on ulkoministeriön toimeksianto valtion virastolle. Opetushallitus vastaa siitä, että osaamiskeskus toteuttaa tehtävänsä toimeksiannon mukaisesti.

5.1. Ohjaus ja päätöksenteko

Opetushallitus on asettanut osaamiskeskukselle ohjausryhmän. Ohjausryhmässä ovat edustettuna ulkoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus. Ohjausryhmä on kokoontunut vähintään kaksi kertaa vuodessa ja tarvittaessa useammin. Ohjausryhmä voi käsitellä asioita sähköpostitse. Ohjausryhmän tehtävänä on

- seurata toimeksiannon toteutumista (ml. toimeksiannon puolivälitarkastelu kesällä 2025) ja tukea riskienhallintaa
- seurata ja vahvistaa osaamiskeskuksen toiminnan vaikuttavuutta,

- tehdä aloitteita toiminnan kehittämiseksi ja tukea osaamiskeskuksen strategista kehittämistä
- linjata osaamiskeskuksen toimintaa merkittävien kysymysten osalta
 - o osaamiskeskuksen vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti;
 - o osaamiskeskuksen toiminnan vuosiraportit;
 - o Esitykset asiantuntijaresurssin kohdentamisesta ja merkittävistä rekrytoinneista (sekondeeraukset ja asiantuntijat);
 - o merkittävät muutokset osaamiskeskuksen ohjelmadokumenttiin ja budjettiin;
 - o Ohjausryhmä voi asettaa työryhmiä ja kutsua asiantuntijoita tarvittaessa.

Opetushallitus ja ulkoministeriö sopivat merkittävistä ohjelmadokumenttiin ja budjettiin liittyvistä muutoksista (yli 10 % budjettiluokkaa kohden) kirjallisella menettelyllä.

Ulkoministeriö osoittaa osaamiskeskukselle vastuuvirkamiehen, joka on yhteyshenkilönä osaamiskeskustoimintaan liittyvissä operationaalisissa ja hallinnollisissa kysymyksissä. Vastuuvirkamies toimii FinCEEDin yhteyshenkilönä toimeksiantoa koskevan koordinaation osalta ulkoministeriön kanssa.

Ulkopuolisten asiantuntijoiden rekrytoinnissa noudatetaan Opetushallituksen sovittuja toimintamalleja. Osaamiskeskus vastaa asiantuntijoiden rekrytointipäätöksistä ja tarvittaessa yhdessä kumppaniorganisaation kanssa. FinCEED laatii asiantuntijatuen kohdentamista koskevan suunnitelman pohjalta sopimuksen asiantuntijan kanssa.

5.2 Seuranta ja raportointi

Osaamiskeskuksen toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista seurataan tuloskehikossa määriteltyjen indikaattoreiden pohjalta (Liite 1). Osaamiskeskus raportoi toiminnastaan kirjallisesti vuosittain sekä säännöllisesti ohjausryhmässä. Kahden vuoden välein julkaistaan erillinen tulosraportti. Tarkempi aikataulu täsmennetään ulkoministeriön ja Opetushallituksen välisessä toimeksiantosopimuksessa.

Vuonna 2026 toteutetaan kattava evaluaatio koskien ensimmäisen neljän vuoden tuloksia 2021/2022-2025 ulkoministeriön evaluaatioyksikön suosituksen mukaisesti.

5.3 Riskienhallinta

FinCEED arvioi riskejä ja toteuttaa riskienhallintasuunnitelmaa Opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti. Liitteenä FinCEEDin riskienhallintasuunnitelma (Liite 4).

Liitteet

Liite 1. Tuloskehikko

Liite 2. Henkilöstösuunnitelma (toimenkuvat)

Liite 3. Budjetti

Liite 4. Riskienhallintasuunnitelma

Liite 5. FinCEED väliarviointi loppuraportti